Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri:
In Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg, în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Bucuresci: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumără la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 255. Brașov, Lunĭ-Marțĭ 19 Noemvre (1 Decemvre) 1896.

Ostenélă zadarnică.

Scim, că în discursul tronului nu s'a făcut nicĭ printr'un cuvênt amintire de cestiunea naționalităților, ca și cum ea nicĭ n'ar esista. Ministrul-președinte Banffy și soții seĭ dela guvern s'au ferit, cum se vede, înadins de-a introduce în discursul tronului acéstă importantă, dér delicată cestiune, cum s'au ferit de-a introduce și alte cestiunĭ, carĭ țin în iritațiă și nemulțămire întréga poporațiune.

Guvernul a procedat în cestiunea acésta întocmai ca și țiganul din poveste, care și-a ascuns capul în căpița cu fên ca sĕ nu fiă vĕdut. Dér de géba sunt tóte. Cestiunea naționalităților a ajuns la noi într'un stadiu atât de îngrijitor, încât nicĭ înșĭ-șĭ ómenii guvernului nu se pot reține, de-a nu da din când în când espresiune temereĭ, că mai curênd séu mai târdiu acéstă cestiune are sĕ devină fatală pentru binele public al patrieĭ și al cetățenilor, déc̆ă ceĭ ce dispun de putere nu vor grăbi a lua la timp mĕsurile de lipsă pentru resolvarea eĭ.

Avem tocmai acum înaintea nóstră o serie de articulĭ, pe carĭ i-a publicat dilele aceste fóia guvernamentală „Kolozsvár“. Autorul articulilor este un proprietar maghiar din comuna românéscă Jucul superior, lângă Clușiu, cu numele Petrichevich Horvath Kalman, care se arată a fi amic al partideĭ dela putere și în același timp vré sĕ trécă ca mare patriot.

Acest domn indică câte-va dintre problemele mai grave și mai de urgență, pe carĭ, după părerea luĭ, ar avé sĕ le resolve noua dietă. Intre aceste probleme este înșirată și cestiunea naționalităților, căreia autorul, în mânia ignorăreĭ eĭ din partea luĭ Banffy, îĭ dă o deosebită importanță.

Cestiunea naționalităților trebue resolvată, — dice scriitorul articulilor din Kolozsvár, — déc̆ă voim, ca pacea, bunul traiŭ și îndestulirea sĕ domnéscă în acéstă patriă și între tóte straturile cetățenilor eĭ. El arată și modul, după care crede, că s'ar puté resolva acéstă gravă cestiune. S'ar păré din espunerile luĭ, că este un bărbat cu vederĭ independente, care fără mult încungiur atinge și unele adevĕrurĭ fórte usturătóre pentru Ungurii dela putere.

Principalul punct de vedere al autoruluĭ este, că Ungurii sunt un popor mic și avisațĭ la amiciția popórelor nemaghiare conlocuitóre, între carĭ, deși nu o spune direct, se vede că înțelege în primul loc pe Românĭ. El și pledéză pentru a se afla un mod potrivit de împăciuire, ér inițiativa în privința acésta dice, că trebue s'o ia Maghiarii și anume mai întâiŭ legislatoriĭ, ér după eĭ societatea maghiară întrégă.

Ce privesce pe legislatorĭ, autorul crede, că aceștia trebue mai întâiŭ de tóte sĕ revisuéscă legea de naționalitate din 1868. Intru cât acéstă lege conține unele disposițiunĭ, asupra cărora praxa vieții și-a esprimat verdictul, că sunt neesecutabile, ele trebue sĕ se ștérgă și modifice astfel, ca sĕ corĕspundă esigențelor comune. Prin nisce legĭ corĕspundĕtóre trebuințelor practice, carĭ pentru toțĭ cetățenii sĕ fiă de-o potrivă, sĕ corĕspundă adevĕratelor lor dorințe și trebuințe apoi prin esecutarea dréptă a lor s'ar restabili liniștea, pacea și sentimentul de iubire între cetățenii de alte naționalitățĭ față cu Maghiarii. Prin acésta, continuă autorul maghiar, celor nemulțămițĭ li-s'ar lua din mână acea „*acusațiune temeinică*“ a lor, că autoritățile nu respectéză legea esistentă de naționalitățĭ din 1868. „In acésta eĭ au dreptate, deórece legea, pe cât timp esistă, trebue esecutată“.

Opera începută de legislațiune trebue sĕ-o continue *societatea*. Aci scriitorul critică pentru „modul lor de tratare îngâmfat și desprețuitor față cu naționalitățile“, pe aceia dintre Maghiarĭ, carĭ „numai pe sine se cred a fi ceva, pe toțĭ alții, carĭ nu fac parte din poporul maghiar (după eĭ singurul popor ales) îĭ privesc cu dispreț“.

In fine autorul cere dela conaționalii seĭ sĕ se pórte cu stimă, cinstit și binevoitor față cu naționalitățile, căcĭ „cine are mai multă lipsă de binevoitorĭ, de prietenĭ, ca națiunea nóstră cea mică la numĕr, care cu amêndouĕ mânile ar trebui sĕ umble a-șĭ afla bunĭ amicĭ, a-i aduna în jurul sĕu, a-i atrage pentru scopurile sale, făcêndu-le parte dréptă din beneficiile și avantagiile bunurilor publice“.

In legătură cu cestiunea naționalităților, autorul vorbesce și de censul electoral; critică faptul, că pentru Ardeal este un cens deosebit de cel din Ungaria și arată, că „prin disposițiunĭ unilaterale adĭ nu se mai póte esclude pe dreptul o naționalitate, nicĭ măcar o classă dela participarea la viața de stat și cetățenesc“...

De acestea am mai audit destule. N'a trebuit sĕ vină un om necunoscut ca Petrichevich, ca, apelând la legislațiă și la societatea maghiară, sĕ spună o nimica tótă și sĕ sufle înaintea nóstră o mare și frumósă bășică de săpun, care în clipita următóre sĕ se și spargă.

Suntem sătui de vorbe late și sunătóre. Praxa vieții publice, la care se provócă amintitul proprietar ungur, ca la un compas, care singur ar puté sĕ ne ducă la liman, este din nenorocire cu totul opusă acelor cerințe, dela carĭ ar atêrna împăciuirea naționalităților. Și déc̆ă d-l Pretrochvich cu bunăvoința, ce pretinde, că o are, nu se póte avênta, decât până la acea „praxă a vieței“, atuncĭ pĕcat de orĭ-ce ostenélă. Mai bine făcea, déc̆ă tăcea, căcĭ cu înțelepciunea, care nicĭ n'are meritul de-a fi originală, ca legea de naționalitate sĕ se revisuéscă, și dintr'o lege, ce părea a voi sĕ stabiléscă egala îndreptățire a naționalităților, sĕ se facă o lege pentru egala de-o potriva lor asuprire, așa că acésta în viitor sĕ fiă codificată negru pe alb, ca sĕ nu se mai pótă nimenĭ plânge, că legea nu se esecută — eĭ bine, pentru punerea în evidență a tuturor acestor ticăloșiĭ și absurditățĭ a fost cu totul superfluă seria de articulĭ din „Kolozsvár“.

Acestea le-am audit de-o sută și de-o miiă de orĭ în tóte variantele. Ar fi timpul sĕ audim odată ceva nou, ca sĕ nu ne plictisim de mórte.

Din tótă ostenéla d-luĭ Petrichevich remarcăm numai un singur moment. D-sa trăesce între Românĭ, și simte, decĭ, din propria intuițiune necesitatea unuĭ *modus vivendi* cu Românii. Dér orĭ n'are ideă despre o realisare practică a luĭ, orĭ o are cum ni-o arată, când pretinde, ca și în viitor tot ţapul sĕ fiă grădinar. In amêndouĕ casurile articulii seĭ dovedesc numai imposibilitatea de-a se resolva cestiunea naționalităților pe calea indicată de el.

Discursul tronului în lumină maghiară.

Am arĕtat deja din ce puncte de vedere critică opozițiă maghiară discursul tronului, pe care cabinetul Banffy l'a presentat Majestății Sale. Chiar și un organ de frunte al guvernului, „*Pester Lloyd*“, nu se póte reținea de a critica mesagiul, dicênd, că face impresiunea unuĭ „inserat comercial“. Dér și „stilul de anunciu““ póte fi scris „mai cu avênt literar“, decât cum a fost scris mesagiul, adauge aceeașĭ fóie. I-se pare organuluĭ luĭ Max Falk, că un

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

„Cartea négră“.

Unde dai și unde crépă.
Prov. român.

Rĕspuns la „Cartea négră“ (A „fekete könyv“), scrisă de br. Stefan Kemény junior în 1849, și publicată de Hentaler Jozsef în numerii 121—131 din Mai 1895 ai luĭ „Magyarország“ din Budapesta.

De **Axentie Severu.**

11) (Urmare).

La pagina 21 dela 12 Maiŭ, nr. 129, autorul „Cărții negre“, sub titlul „*O scenă*“, ne comunică din dilele de uróre ale Abrudului următórele:

„Joi diminéța după prima ducă a lui Hatvani, după ce Olahii masacrară pe mai mulțĭ, carĭ nicĭ n'au poftit pe majorul unguresc sĕ vină, nicĭ retragerea nu i-au cerut'o, ca la 300 femei s'au refugiat la preotul olah de-acolo Amos.[1]) Dér acest popă human tocmai pentru acésta a fost expus rĕsbunării poporului. De aceea preotésa lui a invitat pe cele 300 femei sĕ se depărteze dela casa lor, căcĭ altmintерĭ o vor aprinde Românii și pe aceea.“

„In acéstă strîmtóre bietele femei, nesciind ce sĕ facă, s'au retras în învecinatul cimiteriu, unde Olahii le-au încungiurat și le-au atacat cu împunsĕturĭ de lăncĭ. Unele din ele observară pe Iancu, care cobora de pe un deal călare și se apropia de ele. Iancu avea multe cunoscute între aceste nenorocite, carĭ îĭ strigau: „Vino, vino! Eu sunt cutare, acum nu mĕ cunoscĭ? Eliberéză-mĕ din acéstă stare, séu mĕ ucide îndată, căcĭ vedĭ, cum mĕ maltratéză ómenii aceștia!“

„Iancu de câte-va orĭ s'a uitat într'acolo, dér s'a făcut, că de ploiă și vênt nu le observă, și și-a întors capul, ca sĕ nu vadă, ce sĕ întêmplă. In urmă, când femeile au strĭgat mai tare, Iancu s'a dus călare acolo și așa a dis: „*destul morte pina acuma, ne slobod mai multa!*“ La acestea rĕspunse un Român cu voce sacă: „Dér de ce ne-ai jurat mai 'nainte, ca necum un suflet maghiar, dér nicĭ o pisică sĕ nu mai rĕmână în viéță. Pe Dumnedeul meu, eu voiŭ omorî!“ Si numai decât a și început“.

„După enararea acestora, îșĭ póte închipui fiă-cine, ce impresiune durerósă au făcut asupra locuitorilor din Abrud, Zlagna, de sub póla munților și a tuturor Maghiarilor multele „cavalerii“, banĭ, darurile, oficiile, cu carĭ au fost premiațĭ conducĕtorii hórdelor olahe, precum Iancu, Moga și Balinth Samuel. Fiă-care scia, că asupra capetelor lor pica vĕrsarea sângelui nevinovaților, pentru-că ei au împuternicit poporul neînvĕțat sĕ facă acestea“.

Altă arĕtare despre plănuita masacrare a nobilimei și inteligenței ungurescĭ în 1848.

Sub acest titlu scrie baronul următórele:

„Indată după masacrarea Abrudenilor[2]) la Cerbu, adunându-se într'o séră la Golyoczzaka în Abrud ca sĕ cineze mai mulțĭ popĭ și alțĭ conducĕtorĭ de hórde române, s'au început și petrecut între Iancu și Balinth Samuel următórea vorbire asupra masacrării celor 2000 Maghiarĭ:

„*Iancu:* „Nu-i iertat a se face mórte, pentru-că acum îmĭ îngheță sângele în vine“.

„*Balinth:* „Mĕi, gunoiule (lasĕ-mĕ sĕ te las, nehotărîtule) Pagubă în vecĭ, că ți-s'a dat ție acest nume, rang și putere și te-au făcut mai marele nostru!“

„*Iancu:* „Orĭ e pagubă, orĭ ba, dér cu voia mea altă mórte n'are sĕ se mai facă!“[3])

„*Balinth:* „Dér ai uitat pe ce-am jurat la Blașiu? Pe aceea am jurat, că sĕ nu crуțăm pe Ungur nicĭ în pânțecele mamei sale“.

„Acest dialog a decurs în limba română“.

Sub titlul „Masacrărĭ diferite și la părere de necredut“ scrie, că primarul Sion Tasu cu Depan Vasily au ridicat din așternut pe Apaty Clara, vĕduva lui Hodor, de 80 anĭ, și ducêndu-o în curte, au aruncat paiă sub ea, le-au aprins și atâta le-a suflat vêntul, pănă ce biata bĕtrână a ars de viuă. Că în ce loc și în ce comună séu cătun s'a întêmplat acésta, d-l baron nu ne arată. Mai departe spune:

[1]) Așa-dér Românii n'au omorît și femeile, ci numai pe bărbațĭ. — *Aut.*

[2]) Spune d-le baron: și a armatei cu patru tunurĭ a lui Hatvani. — *Aut.*

[3]) Nicĭ celelalte masacrărĭ nu s'au făcut cu voia, scirea, orĭ la porunca lui. — *Aut.*

astfel de mesagiu nu corespunde strălucirei corónei ungare şi dice, că tăcerea mormêntală, ce a domnit până la sfîrşit în sală a dovedit, că parlamentul a aşteptat altceva; ér ovaţiunea sgomotósă dela sfîrşit s'a îndreptat la adresa persónei monarchului şi nu a fost făcută mesagiului.

Declară şi *„Pester Lloyd“*, că mesagiul, formal atât de „nesucces“, ba „rĕu“ şi „neîndestulitor“ are o lacună mare prin lipsa pasagiului asupra politicei esteriόre, precum şi prin lipsa accentuării spiritului, în care vor avea sĕ se sĕvîrşéscă reformele administrative, ce le anunţă.

Décă însă-şi fóia guvernamentală critică astfel mesagiul, atuncĭ putem sĕ ne închipuim cum îl critică oposiţia, care mai găsesce în deoseb, că cabinetul Banffy a comis un pĕcat de mórte, făcênd ca pentru prima óră sĕ se enunciă prin graiul regelui Ungariei, că Ungaria este *„o parte a monarchiei“*.

Imprejurarea, că mesagiul nu amintesce de loc cestiunea naţionalităţilor, firesce, că nu face bătaie de cap nicĭ unora nicĭ altora. Purtarea celor dela „Pest. Lloyd“ dovedesce numai, că sunt şi în partida guvernului curenturĭ nu prea favorabile cabinetului Banffy, ér critica foilor oposiţionale dovedesce amărăciunea, ce domnesce în tabăra lor contra guvernului, care li-a decimat representanţii la ultimele alegerĭ. Oposiţionalii acusă pe Banffy, că ar fi pionerul politicei din „monarchia unitară“ (Gesamnt-Monarchie) şi altele de aceste. Şefii partidelor oposiţionale s'au vorbit decĭ sĕ adreseze astădĭ interpelaţiunĭ guvernului în afacerea mesagiului Banffy, decĭ îi vor da mult de lucru oposiţionalii, cu tóte că cetele lor s'au micşorat şi i-a succes vicléanului ministru-preşedinte a delătura cu totul pe câţĭ-va dintre ei, carĭ aveau pĕr pe limbă.

Rusia şi cestiunea Dardanellelor.

Diplomaţia ruséscă aduce din nou la ordinea dilei o cestiune, care de mult părea adormită, anume cestiunea Dardanellelor şi a Bosforului. In politică se înţeleg sub acéstă cestiune totalitatea acelor tratate, carĭ opresc vaselor de resbel neturcescĭ întrarea prin strîmtorile Dardanellelor şi Bosforului.

Pentru Turcia este actuală cestiunea acésta, de când a început Rusia sĕ-şĭ etableze vase de resbel pe Marea négră. La anul 1841 s'a încorporat oprirea trecerii vaselor neturcescĭ prin Dardanelle şi Bosfor în dreptul ginţilor european.

Resbelul din Crimea a nimicit apoi flota rusésсă de pe Marea négră. Pacea dela Paris a impus Rusiei obligămêntul de a nu întreţiné pe Marea négră nicĭ fortăreţe maritime nicĭ vase de resbel.

In tómna anului 1870 a depăşit Rusia acest obligămênt, începênd a-şĭ construi vase de resbel pe Marea négră fără învoirea marilor puterĭ europene, ér tratatul dela Londra din 13 Martie 1871 a conces ulterior Rusiei etablarea unei flote de resbel pe Marea négră, a susţinut însĕ şi mai departe oprirea trecerii vaselor rusescĭ şi în genere neturcescĭ prin Dardanelle şi Bosfor.

De atuncĭ încóce şĭ-a construit şi reconstruit Rusia fortăreţe maritime pe Marea négră şi şĭ-a înfiinţat o flotă de resbel puternică. Flota acésta este însĕ închisă în Marea négră şi nu póte eşi în Marea mediterană. Acum caută diplomaţia rusésсă sĕ obţină pentru sine permisiunea pentru a puté trece prin strîmtorile de Mare în Marea marmara şi resp. în Marea mediterană, caută decĭ sĕ obţină deschiderea unilaterală a Dardanellelor şi Bosforului, întru cât numai Rusiei se-i fiă permisă trecerea, ér faţă de celelalte state sĕ se susţină şi mai departe oprirea. Acésta este de present poenta cestiunei, căcĭ marile puterĭ europene sunt în princip învoite cu deschiderea Dardanellelor, cu greu se vor învoi însĕ cu restricţiunea pretinsă de Rusia, ca lor sĕ le fiă acele porţĭ închise, carĭ pentru Rusia sunt deschise. Cine va fi în acest litigiu mai isteţ va arăta-o viitorul.

Noii episcopĭ.

Sub acéstă rubrică tóte foile maghiare publică autografele preaînalte, prin carĭ sa numesc noii episcopĭ dela Rozsnyo şi Lugoşiu. Autograful privitor la ocuparea episcopiei de Lugoşiu este de următorul cuprins:

La propunerea ministrului Meu ungar de culte şi instrucţiune publică, numesc Episcop catolic de rit grecesc la Lugoşiu pe protopopul greco-catolic şi pe assesorul consistorial al metropoliei de Alba-Iulia Dr. Demetriu Radu.

Dat în Budapesta 22 Novembre 1896.

Francisc Iosif m. p., *Wlassics Gyula* m. p.,

In general foile din Pesta înregistrézâ numirile, despre care e vorba cu bună voinţă. Diarul, care se bucură mai mult de aceste numirĭ este organul „partidei poporale“, *„Alkotmány“*.

Cu privire la noul episcop al Lugoşiului, „Alkotmány“ dice, că până acum a figurat puţin în viaţa publică, dér a stors respectul tutoror acelora, carĭ l'au cunoscut, apoi continuă aşa:

In scaunul episcopesc de Lugoşiu îl aştéptă (pe Dr. Radu) misiunea ca neîntrerupt sĕ nutréscă în credincioşii sĕi spiritul religios ameninţat de politica bisericéscă radicală, ca sĕ întăréscă şi mai bine în credincioşii sĕi acel patriotism unguresc, care n'are nicĭ în clin nicĭ în mânecă cu liberalismul fals şi în fine ca sĕ apere energic biserica ca membru al episcopului.

Despre episcopul de Rozsnyo, Ivankovics „Alkotm.“ dice, că e cunoscut în tótă ţéra, apoi continuă:

La timpul sĕu el a fost acela, care a cucerit dela radicalul Herman Otto unul din mandatele dela Seghedin, ér în anii din urmă ca şeful secţiei I din ministeriul de culte şi instrucţiune publică a promovat pe cât numai s'a putut causele catolice. Cu deosebită predilecţiune el sprijinesce causa reuniunilor de sodalĭ catolice. Ca episcop de Rozsnyo el va fi urmaşul lui Schopper şi scim, că spiritul lui Schopper va pĕtrunde tótă activitatea episcopéscă a lui Ioan Ivankovics.

Cum vré sĕ teroriseze guvernul?

Am anunţat promovările, ce s'au făcut de Maiestatea Sa în Veneratul Capitlu metropolitan gr. cat. „Unirea“ din Blaşiu, esprimându-şĭ bucuria, că la postul important de preposit a fost promovat Rvdssm. domn Ioan M. Moldovan, ér ceilalţĭ venerabilĭ membri ai capitlului au fost asemenea înaintaţĭ după merit, face următórea îngrijitóre descoperire:

Precum aflăm din isvor competent spre înaintare şi aprobare a fost propus şi vicarul Făgăraşului Reverendissimul Vasile Raţ. Insĕ Maiestatea Sa, firesce că la propunerea ministrului de culte, n'a aprobat alegerea acésta a vicarului din Făgăraş.

Durerea ne este mare, deóre-ce toţĭ îl cunóscem pe vicarul Făgăraşului, toţĭ îi scim trecutul şi meritele faţă de sfânta nóstră biserică, toţĭ ne-am bucurat, că pe un om atât de vrednic a cădut alegerea venerabililor membri capitularĭ.

Dér nu avem dreptul de a critica resoluţiunea preaînaltă a Maiestăţii Sale. Am fost pururea loialĭ. Ne-am plecat în faţa Tronului. Un lucru însĕ nu ni se póte denega, anume de a ne plânge asupra acelor ómenĭ, carĭ puşĭ sunt, sĕ facă propunerĭ Maiestăţii Sale şi Sĕ-l informeze: înţelegem pe ministrul de culte şi pe membrii guvernului. Noi, carĭ îl cunóscem pe vicarul nostru, dela Făgăraş, putem sĕ mărturisim înaintea lumei întregĭ, că om mai cinstit din tóte punctele de vedere nu este ca vicarul nostru, şi că chiar şi din punctul de vedere al guvernului nu este om mai pacînic şi mai inofensiv decât tot vicarul nostru dela Făgăraş.

Dér n'ai ce face. Guvernanţii nostri din Pesta ne cunosc pe noi numai din informaţiunile denunţianţilor. Şi aşa nu e mirare, décă se întêmplă astfel de lucrurĭ.

Ne mai dóre respingerea vicarului din Făgăraş şi din motivul, fiind-că acesta este unicul şi primul cas dela înfiinţarea capitulului mitropolitan, ca o propunere privitóre la înaintarea şi numirea membrilor capitularĭ sĕ fiă respinsă de către Maiestatea Sa.

Asta numai atâta dovedesce, că guvernul ţĕrii este fórte duşmănos bisericii nóstre şi nu vré, sĕ ne mai concédă acea neîmpedecată activitate, care în decurs de atâţia anĭ s'a dovedit binecuvêntată şi pentru biserică şi pentru stat.

Sĕ sperăm, că va succede înţelepciunii Mitropolitului nostru a resolva şi acéstă nouă încurcătură şi a asigura şi pentru viitor dreptul de alegere a capitularilor, care prin continuarea unor astfel de procedurĭ póte sĕ ajungă a fi de tot ilusoriu orĭ cel mult un drept de candidare.

SCIRILE DILEI.

— 18 (30) Noemvre.

Hîrăélă între ciolănarĭ. Sunt semne, din di în di mai vii, că în sînul partidei guvernului stau sĕ isbucnéscă marĭ neînţelegerĭ. Cum-că esistă nemulţămirĭ în tabĕra mameluсéscă o dovedesce şi atitudinea diarului „P. Lloyd“ în cestiunea defectelor discursului tronului. Acum însĕ e vorba de divergenţe însemnate, carĭ au produs deja o vioă mişcare. Banffy voesce sĕ ocupe locurile vacante din comisiunea financiară tot cu deputaţĭ, carĭ stau în legăturĭ strînse cu băncile şi carĭ ca conducĕtorĭ a institutelor financiare stau în legăturĭ de afacerĭ şi cu statul. O parte a majorităţii ar vedé, se dice, un pericul. Totodată, ar vedé un pericul, în intenţiunea lui Banffy de-a oferi şi „partidei poporale“ un loc în biroul camerei. Cei nemulţămiţĭ pretind, că „partida poporală“ nicĭ nu póte fi privită ca partidă constituţională şi că ar fi şi prea mică la numĕr, decât ca sĕ pótă fi representată în biroul camerei. Un alt grup, în fine, e nemulţămit din causă, că guvernul are intenţiune a urca cvota dualistă.

—o—

Un oficer român primul în şcóla de resbel. Cetim în „Fóia Diecesană“: E îmbucurător a vedé vre-o câţĭ-va din tinerii noştri străcurându-se prin academiile militare şi prin şcóla de resbel, unde prin diliginţă şi capacitate între colegii lor, distinşĭ prin titlurĭ mĕreţe şi prin educaţiune familiară bine îngrijită, şi însoţiţĭ de laudele profesorilor erudiţĭ, se avêntă în fruntea tuturora. Un astfel de tînĕr brav e *George Domăşnean*, locotenent al reg. 43 de infanterie, fiul unui sergent grăniţer din Orşova. Absolvând de curênd şcóla de resbel (din Viena, care e cel mai înalt institut militar în monarchia nóstră) cu succes strălucit, a fost *între 100 de oficerĭ cel dintâiu.* Pentru prestaţiunile sale estreordinare a fost remunerat în mod deosebit. El adecă e deteşat statului major din Viena pe lângă înalta persónă a archiducelui Eugen, care de sigur îl va lua sub scutul şi patronajul sĕu. Gratulăm d-lui locotenent Domăşnean, şi nu ne îndoim, că-l vom vedé înaintând repede până la posturile cele mai înalte. Cu bucuriă amintesc şi de locotenenţii *Vasilie Călbază* şi *Babeu*, carĭ ca elevĭ ai şcólei de resbel au absolvat cursul I cu succes eminent şi carĭ încă vor avé sĕ devină 2 luceaférĭ ai naţiunei nóstre. Cariera militară e astădĭ unica cale, pe care pot înainta Românii fără multe pedecĭ până la rangurile cele mai strălucite, decĭ tinerii românĭ ar trebui s'o îmbrăţişeze cu tótă căldura!

—o—

Noul episcop din Cincĭ-bisericĭ. Se anunţă, că s'a şi făcut numirea lui Wilhelm Fraknoi ca episcop de Cincĭ-bisericĭ. Acest prelat de present se află în fruntea unui institut în Roma şi deórece nu-şĭ póte părăsi postul până la începutul lui Ianuarie, s'a rugat sĕ se amâne până atuncia publicarea numirei sale. De aceea fóia oficială n'a publicat'o până acuma. Interesant e, că Fraknoi nicĭ n'a fost candidatul guvernului, ci a fost recomandat la curte de cardinalul Rampolla.

—o—

Câţĭ deputaţĭ jidanĭ sunt? Noul parlament ungar are 12 deputaţĭ de religiune mosaică. Eată-i: Dr. Eugeniu Barta, dr. Francisc Chorin, dr. Fr. Heltai, dr. Mauriţiu Mezei, dr. Neuman, dr. Ambr. Kemény, dr. Ales. Nagy, dr. Iul. Rosenberg, dr. Lazar Samuel, dr. Soma Visontai şi Teod. Wolfner. Câţĭ vor fi deputaţii jidanĭ botezaţĭ nu se spune, póte-că numĕrul lor va fi prea mare.

—o—

Emigrărĭ în Brasilia. Ministrul ungar de interne a provocat pe căpitanii de poliţiă, ca în cercurile lor sĕ opréscă poporul de-a emigra în Brasilia, dicênd, că acolo îi aştéptă mare miseriă. Pe acei emigranţĭ, carĭ n'au paşapórte sĕ-i aresteze. Totodată ministrul provócă pe căpitanĭ sĕ-i raporteze în cestiunea acésta.

—o—

Studenţĭ neîndestuliţĭ. Foile pestane scriu, că toţĭ studenţii din clasa VII-a a scólei reale din Eszek s'au pus în grevă, declarând, că nicĭ unul dintre ei nu va mai intra în şcólă, până nu li-se va da satis-

---

„Pe proprietarul de pămênt Petrikovits l'a omorît Aleman Todor, care nu a fost primar, dér nicĭ pedépsă nu a suferit. Pe proprietărésa vĕduvă Datzo a masacrat'o Ciofroiu, ţeran olah cu nume rĕu, fórte crudel, fără a fi fost pedepsit. La diregĕtorul comitelui Redei (?), între înjurăturĭ dure doi ţĕranĭ românĭ, Onu Pavel şi Costya Todor, i-au tăiat amêndouĕ picióreIe şi aşa între cele mai gróznice durerĭ şi chinurĭ l'au lovit în cap“.

„Acéstă trătare, de care 'i-se scólă la om pĕrul în cap, a vĕdut'o popa din loc, Pap Tamás, din început până în finit, şi în loc de-a muştra pe credincioşii sĕi, era aprópe sĕ-i întrécă în dejosirea şi maltratarea, ce se petrecea“.

Tóte acestea nefapte s'au petrecut în capul şi péna baronului cu atâta turburare, încât nicĭ nu ne arată locul, unde s'au îndeplinit.

In cele din urmă, la Nr. 131 din 14 Maiu pag. 12, ne comunică Hentaler Lajos sub titlul: „Befejezö közlemény“ sĕu — cum am dice românesce — „cunună de piétră scumpă“, cum s'a stêrpit familia Veres în Hosszutelek, care pe limba româ-nésсă se dice Gusu şi mai ales, cum pe o fetişóră de 13 anĭ, pe care o încredinţase mumă-sa unei române, ca sĕ-o ascundă şi scape de mórte, cum acea Română, îmbrăcându-o în haine românescĭ, a ţinut'o şi îngrijit'o mai mult timp, pe urmă vĕdênd, că mănâncă pré mult, şi, după omorul părinţilor ei ne mai avênd speranţă la vre-o rĕsplătire, într'o bună dimineţă a chiămat la sine pe mişelul şi vestitul de Dinu şi, promiţĕndu-i o cupă de vin, acesta a scos'o la capul satului şi atâta a strîns'o de gât, până a sufocat'o, după aceea, desbrăcându-o, a aruncat'o, ca sĕ o mănânce cânii, într'o rĕstócă. Dinu în urmă a fost tras în cercetare criminală, dér şi procesul contra lui, ca şi tóte alte procese de felul acesta, s'a sistat şi Dinu umblă până în diua de astădĭ în voia lui.

Asta e povestea abună sémă însĕ, nu vor fi fost adevĕrate cele ce le scrise baronul mai cu privire la acest cas.

Până aicĭ e conţinutul cărţii celei negre.

(Va urma.)

facţiă din partea unuia dintre profesorî, care i-ar fi ofensat. Directorul scólei a rugat pe părinţii studenţilor sĕ intervină, ca studenţii sĕ cerceteze şi mai departe prelegerile.

—o—

Adjutantul lui Bem, Alesandru *Kiss*, a rĕposat Sâmbătă în Dobriţin. El a fost odinióră intendant al teatrului din Dobriţin, pentru care a făcut multe. După revoluţiă Kiss a servit şi în armata italiana.

—o—

Pentru călĕtorî şi biciclişti. In ministeriul căilor ferate austriace s'a hotărît, ca în viitor la gărî sĕ nu se mai facă cunoscută sosirea şi plecarea trenurilor prin signalul dat cu clopoţelul, acest signal va fi înlocuit de aci înainte printr'o tablă, care va arăta ora sosirei trenului în gară, precum şi direcţiunea şi ora plecării trenului. Altă reformă privesce pe *biciclişti*. Guvernul austriac a hotărît adecă, ca din 1 Iunie 1897 bicicliştii sĕ fiă constrînşî a-şî cere licenţă dela autorităţile politice, ér acéstă cerere are sĕ fiă provĕdută cu timbru de *1 fl.* De cumva biciclistul mai e şi membru al vre-unei reuniunî bicicliste, are sĕ plătéscă separat *alţi 50 cr.* sub titlul de taxă pentru timbru.

—o—

Avansarea lui Menelik. Faimosul rege al Abissiniei şi-a gândit una şi a şi făcut'o. Anume el s'a avansat pe sine la rangul de *împĕrat.* Regele Menelik a făcut adecă cunoscut preşedintelui Republicei francese pacea încheiată cu Italienii. In raportul sĕu Menelik nu s'a mai subscris ca până acum, ca rege, ci cu un rang mai înalt, ca — *împĕrat.*

—o—

Călindarul Plugarului pe anul 1897 este cel mai mare şi cel mai eftin între călindarele românescî apărute până acum. Conţine *11 cóle de tipar.* Numai partea literară şi economică conţine vre-o 80 pagine format mare şi tipar compres garmond. In text se află şi câte-va ilustraţiunî frumóse. Un esemplar costă numai 25 cr. De vêndare la Tipografia „A. Mureşianu" în Braşov.

Instalarea noului vicar din Carĕi.

(Coresp. part. a „Gazetei Transilvaniei."

— Novembre 1896.

Onor. Redacţiune! Duminecă în 10 (22) Noemvre 1896, a fost instalarea noului vicar din Carĕii marî. Despre acéstă splendidă sĕrbătóre a credincioşilor gr. cat. românî din Carĕii marî vréu sĕ Vĕ scriu ceva pe lângă rugarea, sĕ le publicaţî în preţuitul ḑiar ce redactaţî. Inainte de ce însĕ aşî vorbi despre actul instalării, aflu cu cale a vĕ împărtăşi unele momente mai însemnate, carî au premers acestui act.

Precum sciut este, ca vicar, respective ca archidiacon al părţilor sătmărene şi sĕlăgene şi ca protopop al tractului protopopesc al Carĕilor marî, precum şi ca paroch în Carĕii marî, Escelenţa Sa prea bunul episcop al Orăḑii marî, Mihail Pavel, a binevoit sĕ denuméscă pe distinsul preot *Dr. Felician Bran.*

D-l Dr. Felician Bran este încă un bărbat tînĕr, dér cu atât mai erudit în sciinţele teologice, cât şi în cele juridice civile. El s'a născut în Sătmar în anul 1864, aşa-dér' abia are 32 anî; tatăl sĕu, Petru Bran, mai pe urmă a fost protopopul Sătmarului şi profesor de limba şi literatura română la gimnasiul din acel oraş, ér maică-sa Teresia Pop, a fost soră bună cu rĕposatul vicar al Marmaţiei, Ioan Pop.

Dr. Felician Bran a absolvat studiile gimnasiale în gimnasiul catolic din Sătmar; sciinţele teologice le-a absolvat în seminarul central din Pesta, unde a făcut şi doctoratul, ér sciinţele iuridice civile le-a absolvat, ca oficial diecesan în gremiul diecesii Orăḑii marî, la facultatea iuridică din acest oraş.

D-l Dr. Bran a sosit la gara din Carĕii marî în 9 (21) Nov. séra la 6 óre; aci îl aşteptau credincioşii sĕi din Carei în numĕr de peste 200. Capelanul din Carei, Ignatie Szabó, în numele credincioşilor din acéstă comună a rostit o vorbire de bine-venire predând un prea frumos buchet de florî noului vicar, care era însoţit de d-l canonic George *Iuhas.*

In ḑiua următóre, Duminecă diminéţa la 9 óre am mers cu toţii la biserica gr. cat. română din Carei, unde erau adunaţî credincioşii şi, pe lângă ei, un mare numĕr de alţî locuitorî din Carei, cu deosebire inteligenţa, funcţionarii comitatului, în frunte cu vice-şpanul, protonotarul comitatens etc., încât biserica nu-i mai încăpea şi fórte mulţî trebui sĕ stea afară. Vor fi fost, póte chiar peste 2000 de ómenî.

Canonicul Iuhas a început actul instalării, dându-se cetire prin Capelanul Ign. Szabó actului de denumire al Episcopului de Orade, după care canonicul Iuhas a ţinut o prea frumósă vorbire în limba română, *pe care apoi a tălmăcit'o în limba maghiară.* (sic!) Noul vicar a rĕspuns printr'o vorbire înălţătóre plină de însufleţire şi speranţe pentru credincioşî, ḑicênd între altele, *că se va sili din tóte ca drepturile înstrăinate sĕ le recuceréscă* etc.

A urmat apoi s. liturgiă, la care au concelebrat vre-o 15 preoţî din diecesa Orăḑii, ba şi din a Gherlei. La sfîrşitul liturgiei, bravul protopop al Sânislăului, d-l Găvrilă *Lazar* de Purcăreţ, a rostit încă o cuvêntare de salutare noului vicar.

Pe lângă imposanta primire, ce i au făcut credincioşii din Carei au dat în onórea doritului şi iubitului lor paroch şi vicar încă şi un mare banchet, ce a urmat în 22 Nov. la 1 óră p. m., la care banchet au luat parte 110 fruntaşî preoţî şi protopopî din diecesa Orăḑii marî şi din a Gherlei, precum şi notabilităţile maghiare din Carei, toţî funcţionarii fruntaşî din Carĕi, precum vice-şpanul, protonotarul comitatens, presidentul scaunului orfanal, juḑii, profesorii gimnasialî etc.

Primul toast l'a ridicat bĕtrânul canonic G. Iuhas pentru Pontificele Roman şi pentru Maiestatea Sa monarchul; al doilea l'a rostit vicarul Dr. Felician Bran pentru Metropolitul Dr. Mihalyi, Episcopul Pavel şi canonicul Iuhas. Un prea frumos toast a ţinut apoi în locul al treilea bravul protopop G. Lazar de Purcareţ pentru noul vicar Dr. Felician Bran. *Ungurilor acest toast nu li-a plăcut şi* **au început a vocifera strigând: „le vele, halljuk magyarul!"** etc. (Jos cu el, s'audim unguresce!) Şi, ca pe colac sĕ fiă şi pupăză, **băteau gróznic cu piciórele**

Al 4-lea toast l'a ţinut protonotarul comitatens Ilosvay Aladár, firesce, *în limba maghiară,* pentru Dr. Felician Bran; al 5-lea capelanul din Carei Ignatie Szabo tot pentru magnificul d-n vicar; au mai vorbit apoi Bandisz Jenö, redactor, Pazukanics Ignaţ, preotul rusesc gr. cat. din Carei. Frumos toast a ţinut apoi preotul român din Moftiu, d-l George *Şuta,* când *Maghiarii din nou în chip fórte „fin"* (? Coresp.) *şi-au manifestat displăcerea.* Fiă-le de bine!

Au vorbit apoi Asztalos Kálmán, Stefan Pop, un român fórte avut din Carei, pentru Episcop şi noul vicar; apoi Boros I., Hegedüs József secretar comitatens, pentru preoţimea de faţă; Dr. Adler şi Bornemisa, presidentul scaunului orfanal.

Astfel s'a sfîrşit acéstă serbare a credincioşilor românî gr. cat. din Carei şi a clerului român din acest vicariat.

Dumneḑeu sĕ ajute noului vicar! Dumneḑeu sĕ-l ţină spre binele bisericei române şi folosul poporului român.

A.

Mesagiul de deschidere

al Corpurilor legiuitóre române.

Domnilor Senatorî,

Domnilor Deputaţî,

Deschiḑênd astă-ḑî a doua sesiune a acestei legislaturî, salut pe representanţii ţĕrei cu bucuria ce resimt de câte orî 'i vĕd întruniţî împrejurul Meu.

Relaţiunile nóstre cu tóte statele sunt cele mai bune şi importanţa crescêndă a României s'a vĕdit, în anul acesta, într'un mod deosebit.

Primirea cordială, ce s'a făcut la Moscova Moştenitorului Tronului şi Soţiei Sale de către Împĕratul Nicolae II şi Împĕrătésa Alexandra cu ocasiunea măreţei solemnităţî a încoronărei Majestăţilor Lor, este o dovadă, cât de preţióse sunt legăturile de apropiată rudeniă cu Curtea împĕrătéscă a Rusiei pentru menţinerea şi desvoltarea relaţiunilor prietinóse dintre puternicul Imperiu şi România.

Am asistat cu o viuă mulţumire la inaugurarea lucrărilor dela Porţile de Fer, cu carî Tractatul de Berlin însărcinase pe imperiul austro-ungar, şi carî sunt destinate a ne aduce folóse însemnate, înlesnind productelor nóstre a străbate în mieḑul Europei prin calea marelui fiuviu al Dunărei.

Majestatea Sa Împĕratul Austriei, şi Regele Ungariei, de a căruia prieteniă sinceră şi de mare preţ Mĕ bucur de-un lung şir de anî, a onorat România cu visita Sa. Prin primirea căldurósă şi inimósă, ce i-s'a făcut, ţéra întrégă a esprimat Monarchului vecin recunoscinţa tuturor pentru acest semn prea graţios de amicie şi de bunăvoinţă. Ni-s'a dat o ocasiune solemnă sĕ arătăm Europei, că poporul român a muncit cu succes şi în plin în marea operă a renascerei şi a consolidărei sale.

Interesele, carî légă între dênsele statele din Orientul europén în nisuinţele lor comune de a-şî asigura un mers pacînic, sigur şi repede pe calea progresului cultural şi economic, au căpĕtat o espresiune viuă, — pe de-o parte în visita Majestăţii Sale Regelui Serbiei, prin care s'au reînoit şi cimentat din nou vechile şi netulburatele relaţiunî amicale dintre amêndouĕ ţerile, — ér pe de alta în restabilirea cu regatul Greciei a relaţiunilor normale, carî sper, că se vor desvolta şi închega spre mulţumirea ambelor regate.

Astfel, România 'şî întăresce pe fiăcare an mai mult posiţiunea sa între state şi póte întêmpina cu încredere viitorul.

Domnilor Senatorî,

Domnilor Deputaţî,

Cu mândrie am privit atât la Porţile de Fer, cât şi pe câmpiile Şimnicului, Cotrocenilor şi Ploescilor, ţinuta marţială a iubitei Mele armate, care a avut onóre a se presinta şi a defila înaintea Majestăţii Sale Împĕratului şi Regelui Francisc Iosif. Armata a arătat, şi cu acéstă ocasiune, că ţéra se póte răḑima pe dênsa în tóte împrejurările şi că ea este vrednică de solicitudinea Domniilor-Vóstre. Nu Mĕ îndoesc, că şi în viitor nu veţî cruţa nicî un sacrificiu pentru a păstra armata la înălţimea chemărei sale. Spre a întări şi îmbunătăţi încă mai mult administraţiunea nóstră militară, se va supune deliberărilor Domniilor-Vóstre revisiunea legeî recrutărei şi a legei serviciului sanitar al armatei.

Situaţiaunea puţin satisfăcĕtóre lăsată de doi anî s'a îndreptat. Nu numai echilibrul budgetului curent este deplin as'gurat, dér sperăm, că esercitiul acesta va da chiar un escedent destul de simţitor. Sunt încredinţat, că veţî menţine budgetului viitor acéstă situaţiune normală şi îmbucurătóre-cumpănind cheltuelile cu resursele ordinare, ce se pot realisa. Reorganisarea serviciilor esterióre ale ministerului de finance se impune pentru a simplifica serviciile şi a introduce intr'însele un control mai eficace; modificarea legei timbrului va da o mai mare estensiune principiului proporţionalităţei taxelor; ér legea patentelor trebue pusă in acord cu desvoltarea nóstră comercială şi industrială.

Urmarind progresul economic al ţĕrei, veţî constata, că in anul acesta, s'a dat in circulaţiune două sute kilometri de căi ferate nouă, că se lucreză cu activitate la terminarea liniilor incepute şi că s'a pus piatra de temelie a Portului Constanţa. Modificărî însemnate sunt necesare la legea drumurilor. Legea pentru căile ferate de interes privat trebue revĕḑută spre a-se precisa mai bine caracterul acestora şi a se impiedeca înstrăinarea căilor ferate de interes general.

Instituireă unei case rurale va înlesni vînḑarea proprietăţilor marî în loturî micî, venind astfel în ajutor atât proprietarilor de moşii, carî nu găsesc cumpărătorî, cât şi sătenilor cărora, in cele mai multe casurî le lipsesc capitalul.

Pentru ca legea minelor sĕ dea róde satisfăcĕtóre, sporind avuţia ţărei, se va propune modificarea ei, luându-se de basă legile existente şi simplificarea măsurilor ce se prescriu pentru exploatarea acestor bogăţii ale naturei.

O administraţiune reguiată şi dréptă, a cărei atribuţiunî sĕ fiă bine distribuite şi cu eficacitate controlate, este o cerinţă neînlăturabilă pentru ori-ce stat care doresce sĕ-şî asigure progresul şi bună-starea. Veţî avea, decî a vĕ ocupa de organisarea temeinică şi practică a comunelor rurale şi urbane, a serviciului notarilor din sate precum şi a consiliilor judeţiane.

Pentru a completa organisarea instrucţiunei publice, începută în sesiunea trecută prin votarea legei învĕţămêntului primar, a legei clădirilor şcolare primare şi a legei înfiinţărei casei şcólelor, se va presenta delibărărei Domniilor-Vóstre un proiect de lege asupra învĕţămêntului secundar, special, superior şi privat.

Punerea judecătorilor de tribunal în aceleaşî condiţiunî de independenţă ca şi preşedinţii; acordarea unui drept de presintare corpurilor judecătorescî la cas de vacanţă în sînul lor şi instituirea unui stagiu practic obligător pentru candidaţii carî se destină la funcţiunî judecătorescî înainte de a fi numiţî în acele funcţiunî, — sunt atâtea îmbunătăţirî de întrodus în organisarea nóstră judecătoréscă.

Domnilor Senatorî,

Domnilor Deputaţî,

Lucrând fără încetare la îndeplinirea lacunelor existente în legislaţiunea nóstră şi la îmbunătăţirea serviciilor publice; asigurând un echilibru constant al budgetului de veniturî şi de cheltuelî al statului; având tot-d'a-una în vedere satisfacerea nevoilor şi trebuinţelor ce necontenit se ivesc într'o ţară care păşesce înainte în desvoltarea sa, — veţî contribui a înălţa şi a întări tot mai mult posiţiunea regatului.

Strânşî uniţî în munca spornică pentru Patrie, nu Mĕ îndoesc că şi sesiunea acésta va fi plină de lucrărî folositóre,

Dumneḑeu sĕ bine-cuvênteze lucrările Domniilor-Vóstre.

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiutóre este deschisă.

Carol.

(Urméză semnăturile miniştrilor).

Convocare.

Neîntrunindu-se la adunarea generală Mercurî numĕrul membrelor recerut de statute se convócă dómnele membre ale Reuniunei femeilor române din loc la o laltă adunare generală, ce se va ţinea *Joi în 21 l. c. n. la 3 óre p. m.* tot in sala cea mare din edificiul scólelor.

Obiectul: Desbaterea asupra statutelor Reuniunei.

Braşov, 18 Novembre 1896.

Agnes Duşoiu, preşedintă. *Lazar Nastasi,* actuar.

ULTIME SCIRI.

Bucurescî, 17 (29) Nov. Cetăţenii capitalei au ţinut erî o întrunire publică în sala Dacia. Vrênd de aci sĕ înainteze o petiţiune Camerii în cunoscuta causă a destituirei Metropolitului-primat, ei au fost opriţî de poliţiă. S'a iscat în urma acésta o ciocnire între poliţiştî şi cetăţenî. S'au făcut mai multe arestărî.

Ministrul de interne Stolojanu, interpelat fiind în cameră asupra acestei cestiunî, a declarat, că s'a urmat conform ordinelor sale şi că ia rĕspunderea. Agitaţia e mare în capitală.

NECROLOG. **Vasilie Viciu,** mare proprietar, în comuna Niraşteu de lângă M.-Oşorheiu, a rĕposat Sâmbătă în 28 Nov. n. c. în al 68-lea au al etăţii şi al 49-lea al căsĕtoriei. Pe rĕposatul îl jălesce întristata-i soţiă *Rosalia n. Şandor;* fiiî: *Vasiliu* cu soţia sa *Anica* n. Covrig, *Alexandru* şi *Elisa* cu soţul sĕu Octavian Bonfiniu, profesor în Blaşiu, cum şi alte numĕróse rudenii. — Dumneḑeu sĕ-l odihnéscă în pace!

Literatură.

A apărut Povestea-Vorbei Nr. 6, anul I. Revistă-săptĕmânală cu următorul sumar: La mijloc (nuvelă) de I. Gorun; Doi trandafirî (poesie) de A. Stavri; Traiŭ (fragment) de Vasilie Pop; Strana (din Ada negri) de A. Steuerman; Un sfarsit (nuvelă) de Rodion; Semnele vremii de Sandu; E drept (poesie) de St. Tomsa; Plânsul marmurei (poesie) de A. Antemerianu; In flăcărî (fantazie) de G. Silvan; La marginea satului (poesie) de St. O. Iosif; Frumuseţea femeei de Iago; Observaţii sincere de Cr. Ilustraţiă Iţic la fântână. Numĕrul costă 15 banî.

*

In editura librăriei *Socec & Comp.* din Bucuresci (Calea Victoriei 21) a apărut **Povăţuitorul studiului limbii române** în clasele primare de *I. Manliu*, profesor de limba şi literatura română la institutul pedagogic de institutóre din Bucuresci. Carte autorisată prin decisiune ministerială pentru usul învĕţătorilor şi învĕţătórelor, al institutorilor şi institutórelor, precum şi pentru elevii şi elevele şcólelor normale de învĕţătorĭ şi învĕţătóre, de institutorĭ şi institutóre. Acest op e fórte voluminos, cuprindĕnd 710 pagine de tipar compres şi pe lângă aceea o interesantă prefaţă de 26 pagine. Eruditul autor a împărţit acéstă voluminósă lucrare în două părţĭ: una teoretică, care este un fel de enciclopediă a învĕţămêntului limbii, fiind tratate în ea tóte ramurile de învĕţămênt ale limbei. In partea a doua se află un curs complet de lecţiunĭ practice. Un esemplar costă 6 lei.

*

In editura librăriei C. Sfetea din Bucuresci a apărut Aeneis, partea I din operele complete ale lui P. Vergilius Maro, tradusă în formele originale de George *Coşbuc*. Preţul 5 lei. Volum elegant, tipar curat şi legibil. In prefaţa volumului d-l Coşbuc spune, că de câţĭ-va anĭ se ocupă cu traducerea operelor lui Vergil, Homer, Plaut, Terentius şi Aristofane. Cu volumul acesta începe seria traducerilor.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Noemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.30
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	122.20
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.30
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.35
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.15
Imprum. ung. cu premii	151.80
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	137.—
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de argint austr.	101.30
Renta de aur austr.	122.50
Losurĭ din 1860	143.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	936.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	402.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	365.50
Napoleondorĭ	9.54
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.82½
London vista	119.85
Paris vista	47.47½
Rente de coróne austr. 4%. . .	100.85
Note italiene.	45.17½

Cursul pieţei Braşov.

Din 30 Noemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump. 9.46	Vênd.	9.50
Argint român.	Cump. 9.43	Vênd.	9.46
Napoleon-d'orĭ	Cump. 9.50	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump. 5.61	Vênd.	5.64
Ruble rusescĭ	Cump. 126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. —.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. —.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vênd.	101.75

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.		Stația		Tren de persón.	Tren mixt	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10.—	8.05		8.05	2.00	pl.	Viena . . .	sos.	1.55		1.55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4.16	5.10	9.02	11.19		Szolnok . .		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11.33	12.47		P.-Ladány . .		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare .	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4.38	7.43	2.19	3.03	2.50		Mezö-Telegd .		10.07	7.10	2.01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6.13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4.06			Bratca . . .		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia . . .		8.32	5.49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău . .		6.54	3.18			7.37
8.34	10.37	8.21	6.59	5.55	sos.	Cluşiu . . .	pl.	6.13	2.23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10.45	tr. pers. 4.35	6.45
9.06	11.27	9.09	2.52	6.27		Apahida . .			5.02		4.03	6.27
10.12	12.30	10.40	4.45	7.27		Ghiriş . . .		Tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12.57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea . .			3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1.09	11.49	6.08			Uiuóra . . .		Teiuş Arad Budapest	2.49		2.08	4.27
11.09	1.16	11.59	6.19			Vinţul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	11.40	12.29	6.57	8.17		Aiud . . .			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.55	12.55	7.30	8.33	sos.	Teiuş . . .	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05		1.30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29		12.57	3.06
12.33		2.08				Crăciunel . .			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blaşiu . . .		2.48	12.40		11.59	2.26
1.18		3.11				Micăsasa . .			12.01		11.28	1.54
1.34		3.31		9.42	sos.	Copşa-mică .	pl.	2.15	11.41		11.10	1.35
2.13		3.46		9.44	pl.		sos.	2.12	11.14		11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaş . . .			10.55		10.48	12.45
3.04		4.45		10.22		Elisabetopol .		1.40	10.21		10.18	12.16
3.40		5.27		10.51		Sighişóra . .		1.06	9.42		9.43	11.33
4.03		6.12		11.12		Haşfalĕu . .		12.52	9.12		9.19	11.16
5.34		7.50		12.26		Homorod . .		11.54	7.45		7.38	10.03
6.12		8.37		12.58		Agoştonfalva .			7.02		7.22	9.25
6.41		9.07		1.15		Apaţa . . .		11.11	6.36		6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra . .			5.58		6.33	8.28
8.—		10.25		2.09	sos.	Braşov . . .	pl.	10.10	5.08		5.57	7.48
3.55		11.—		2.19	pl.		sos.	10.05	5.20			9.08
4.40		12.26		3.01		Timiş . . .		9.39	4.14		5.20	8.28
5.10		1.11		3.31		Predeal .		9.12	3.32		4.14	8.01
12.00		8.30		9.30	sos.	Bucurescĭ . .	pl.	5.35	9.15		3.32	3.15

Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

Tren mixt	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón		Stația		Trenu de persón.	Trenu de persón.	Trenu de persón.	Trenu mixtu
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3.19	8.51	3.52	11.40		Ludoş . . .		7.02	1.58	7.38	9.59
4.12	9.37	4.37	12.26		Cipău . . .		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oşorhei . .	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9.35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs. .	pl.		7.54	3.30	8.05

Ghiriş — Turda

tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.	Stația	tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.
7.33	11.—	5.—	10.21	Ghiriş	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5.20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persón	Tren mixt	tren de persón.	tren mixt			Stația		tren mixt	Tren mixt	tren de persón	tren de persón.
2.20	4.45	11.55	7.10		pl.	Copşa mică .	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3.13		Ocna . . .		8.11	1.27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3.39	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	12.57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29	Marţa şi Vinerea		8.57
	6.16		3.58			Avrig . . .		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraş . .	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

tren mixt	tren mixt	tren mixt	tren mixt	Stația	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12.20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Braşov — Zêrneştĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	Stația	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55		Braşov	7.44	1.29	
10.28	6.36		Zêrneştĭ	6.20	12.05	

Mureş-Ludoş — Bistriţa

			Stația			
4.—	9.10	4.20	Mureş-Ludoş	6.46	7.21	Numai Vinerĕ circulă
5.03	10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6.48	12.41	N. Marţa comunică	Ţagu-Budatelic . . .	Circulă numai Marţa	4.50	9.40
7.38	1.54		St. Mihaiu de câmpie .		3.44	8.46
8.33	3.02		Lechinţa		2.48	7.43
9.07	3.41		Ş.-Măghiăruş		2.01	6.52
9.59	4.55 (Numai Luni'a comunică)		Bistriţa		1.16	5.55

Arad — Timişóra

				Stația				
6.20	11.25	5.—		Arad		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timişóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12.27	5.10	Seghedin.	6.05	2.30	10.05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	Stația	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl. Sibiiu . sos.	7.10	9.20
5.42	2.27	„ Selemberk „	6.57	9.07
6.06	2.51	„ Cisnădie pl	6.36	8.46

Sighişóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	Stația	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3.22	11.08	Sighişóra . . .	9.51	5.32
3.54	11.48	Haşfalĕu . . .	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Notă: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.